ВисшРЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ
ул. „Цар Калоян” № 1-а, 1000 София, тел. 986-21-67, 987-55-13,
e-mail:arch@vas.bg

Изх. № 1001

Дата: 04.11.2026 г.

ДО
МИНИСТЪРА НА ИНОВАЦИИТЕ
И ДИГИТАЛНАТА ТРАНСФОРМАЦИЯ

С Т А Н О В И Щ Е

ОТ
ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ,
представляван от председателя –
адв. Стефан Марчев

ОТНОСНО:
Проект на Закон за европейския портфейл за цифрова самоличност,
публикуван на Портала за обществени консултации (www.strategy.bg) под № 12780-К

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

Висшият адвокатски съвет в рамките на правомощието си по чл. 122, ал. 1, т. 11 от Закона за адвокатурата (ЗА) да зава становища по проекти на нормативни актове, представя на Вашето внимание прието на заседание на 30.10.2026 г. Становище на ВАдвС по проекта на Закон за европейския портфейл за цифрова самоличност (проекта), публикуван на Портала за обществени консултации (www.strategy.bg) под № 12780-К.

ВАдвС подкрепя целта на проекта – въвеждането в националното право на мерките по прилагане на Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 година относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО, изменен с Регламент (ЕС) 2024/1183 („Регламента“), и изграждането на функционираща национална екосистема на европейския портфейл за цифрова самоличност. Считаме, че наличието на надеждно, общоевропейски признато средство за електронна идентификация и за удостоверяване на атрибути е предпоставка за реално електронно управление, включително за електронното правосъдие, и съответства на интереса както на гражданите, така и на упражняващите юридически професии.

Същевременно ВАдвС счита, че в предложения вид проектът не отчита последователно положението на лицата, осъществяващи публични функции по смисъла на чл. 1, ал. 2 във връзка с § 1, т. 11 от допълнителните разпоредби (ДР) на Закона за електронното управление (ЗЕУ), и по-специално положението на ВАдвС. Проектът не изключва тези лица изцяло от обхвата си – чл. 8, ал. 3 изрично препраща към първичните администратори на данни по чл. 2, ал. 3 ЗЕУ, а понятието „орган от публичния сектор“ по Регламента, което проектът използва многократно, обхваща и частни субекти, на които е възложено предоставянето на обществени услуги. Мотивите и докладът към проекта също посочват лицата, осъществяващи публични функции, сред субектите, които ще приемат портфейли и ще понесат разходи за това. Ключовите разпоредби относно регистрацията и посредничеството (чл. 10, ал. 2 и 3), задължението за приемане на портфейли (чл. 10, ал. 4), достъпът до автентичните източници (чл. 5) и санкциите (чл. 21, ал. 3) обаче са адресирани единствено до административните органи, съответно до първичните администратори по чл. 2, ал. 2 ЗЕУ. Така едни и същи субекти се оказват адресати на част от нормите и остават извън кръга на адресатите на други, без за това разграничение да е налице ясна и логична причина. Това поражда съществена правна несигурност относно задълженията, правата и отговорността на ВАдвС и създава риск от санкции за неизпълнение на задължения, чийто адресат и ред за изпълнение проектът не определя еднозначно.

Отделно от горното, в настоящия му вид проектът не изпълнява основното си предназначение – да осигури необходимата национална правна уредба за ефективното прилагане на Регламент (ЕС) № 910/2014, изменен с Регламент (ЕС) 2024/1183 (eIDAS 2.0). Вместо да уреди въпросите, предоставени на компетентността на държавите членки, проектът на места възпроизвежда непълно или с изменено съдържание разпоредби на регламента, а в други

случаи оставя без необходимата нормативна уредба въпроси, чието уреждане правото на Европейския съюз изрично възлага на националния законодател.

На основание чл. 288, ал. 2 от ДФЕС Регламент (ЕС) 2024/1183 е пряко приложим. Мотивите правилно отбелязват, че проектът не транспонира директива, а въвежда национални мерки по прилагането. От това следва методологичното ограничение, установено в практиката на Съда на ЕС още с решение от 10.10.1973 г. по дело 34/73, Variola, а именно националният законодател не може да въвежда разпоредби, които прикриват общностния характер на правната норма или изменят нейното съдържание. Възпроизвеждането на текстове от регламента е допустимо само доколкото е необходимо за съгласуваност на вътрешната уредба и при пълно и точно предаване на смисъла. Както е показано по-долу в становището, проектът на няколко места не отговаря на този стандарт (напр. чл. 12, ал. 2 относно срока на валидност на сертифицирането).

Съгласно чл. 5а, пар. 1 от Регламент (ЕС) № 910/2014 всяка държава членка предоставя поне един портфейл в срок от 24 месеца от влизането в сила на актовете за изпълнение по чл. 5а, пар. 23 и чл. 5в, пар. 6. Към датата на настоящото становище този срок изтича на 24.12.2026 г., т.е. във времеви интервал по-кратък от два месеца, докато законопроектът е на етап одобряване от Министерския съвет. Предвидените в § 4–§ 8 тримесечни срокове за подзаконова уредба, национална схема за сертифициране, списъци и интеграции неизбежно ще започнат да текат след изтичането на срока по регламента. ВАдвС отбелязва, че този риск е признат и в самата цялостна предварителна оценка на въздействието (ЦПОВ), раздел „Потенциални рискове“, но проектът не съдържа преходен механизъм за периода на неизпълнение.

Съществените пропуски на проекта ще разгледаме подробно по-долу, като на първо място ще посочим качествата, в които ВАдвС е засегнат от проекта, и поради които следва да бъде изрично включен в кръга на заинтересованите лица:

I. Качества, в които Висшият адвокатски съвет е засегнат от проекта

Адвокатската професия се упражнява при принципите на независимост, изключителност, самоуправление и самоиздръжка (чл. 2, ал. 1 ЗА). ВАдвС е юридическо лице със седалище в София (чл. 117 ЗА) и не е административен орган по смисъла на § 1 от ДР на Административнопроцесуалния кодекс, към който препраща § 1, т. 1 от ДР на ЗЕУ. ВАдвС е лице, осъществяващо публични

функции по смисъла на § 1, т. 11 от ДР на ЗЕУ, тъй като е организация, чрез която държавата упражнява свои функции и на която това е възложено със закон. Съгласно чл. 1, ал. 2 ЗЕУ същият закон се прилага и по отношение на дейността на ВАдвС.

В контекста на проекта ВАдвС е засегнат в следните качества.

1. Доставчик на електронни административни услуги и доверяваща се страна

ВАдвС предоставя на адвокатите електронни услуги по вписване на обстоятелства в Единните адвокатски регистри (ЕАР). Съгласно чл. 8, ал. 1 ЗЕУ електронни административни услуги са и услугите, предоставяни от лицата, на които е възложено осъществяването на публични функции, а съгласно чл. 9, ал. 1 ЗЕУ доставчик на електронни административни услуги е административен орган, лице, осъществяващо публични функции, или организация, предоставяща обществени услуги. ВАдвС е доставчик в това второ качество.

При ползването на тези услуги лицата (адвокати и кандидати за адвокати) се идентифицират с квалифициран електронен подпис (КЕП), а към настоящия момент ЕАР е в процес на интеграция с хоризонталната система за електронна автентикация на Министерството на иновациите и дигиталната трансформация (МИДТ), която ще позволи електронна идентификация и с други средства, поддържани от въпросната система. Съобразно горното, с въвеждането на европейския портфейл за цифрова самоличност ВАдвС ще се окаже доверяваща се страна по смисъла на Регламента, без проектът да урежда ясно нито реда за регистрацията му, нито посредничеството при нея.

2. Централен и първичен администратор на данни и автентичен източник на данни за адвокатско качество

Съгласно чл. 147 ЗА адвокатските съвети водят регистри на адвокатите, младшите адвокати, адвокатските сътрудници, адвокатските дружества и чуждестранните адвокати, а съгласно чл. 148, ал. 1 ЗА ВАдвС води единни адвокатски регистри за адвокати, младши адвокати, адвокатски дружества и чуждестранни адвокати, като в тях се вписват предвидените в закона обстоятелства въз основа на данни от регистрите на адвокатските съвети. В същия смисъл чл. 122, ал. 1, т. 7 ЗА определя ВАдвС като поддържащ единните регистри на адвокатите, младшите адвокати и адвокатските дружества, а т. 8 – като водещ Единния регистър на чуждестранните адвокати (в който първоначалното вписване се извършва след решение на самия ВАдвС). Правилата за водене на регистрите са определени в Наредба № 3 от 20.11.2020

г. за реда за водене, съхраняване и достъп до регистрите на адвокатските колегии и единните адвокатски регистри на ВАдвС (Наредба № 3) и потвърждават това разпределение на функциите между органите на адвокатурата.

По силата на чл. 149 ЗА адвокатските регистри са публични и вписванията в тях имат удостоверително действие. Съгласно чл. 1, ал. 3 от Наредба № 3 всички регистри представляват единна структурирана електронна база данни, предназначена да бъде достоверен, автентичен източник на данни, а ВАдвС осигурява и поддържа информационната система, съхраняването и архивирането на информацията и електронния достъп до нея (чл. 4, ал. 1 от Наредба № 3).

ВАдвС предоставя достоверни данни от регистрите за проверка на адвокатското качество по два начина: като вътрешна електронна административна услуга по смисъла на чл. 4 и чл. 39 ЗЕУ чрез централния компонент RegiX по чл. 7, ал. 8 от Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги, и чрез нарочен програмен интерфейс (API) за Единния портал за електронно правосъдие (ЕПЕП), поддържан от Висшия съдебен съвет (ВСС). Извън посочените ВАдвС не предоставя други електронни услуги с електронна идентификация.

С оглед на изложеното по отношение на единните регистри на адвокатите, младшите адвокати, чуждестранните адвокати и адвокатските дружества ВАдвС има качеството на първичен администратор на данни по чл. 2, ал. 3 ЗЕУ – лице по чл. 1, ал. 2 ЗЕУ, което по силата на закон събира (за всички изброени регистри), създава за първи път, изменя или заличава данни (за регистъра на чуждестранните адвокати) и което предоставя вътрешни електронни административни услуги на административни органи на всяко от посочените в чл. 2, ал. 3, т. 2 ЗЕУ основания: предоставянето е предвидено в закон – чл. 40 ЗЕУ, и по силата на изрично заявено писмено съгласие пред МИДТ при присъединяване към системата за междурегистров обмен RegiX. Наред с това, по силата на Наредба № 3 ВАдвС централизирано съхранява данни, предоставяни от първични администратори на данни, каквито са адвокатските съвети. В този смисъл ВАдвС има качеството и на централен администратор на данни по смисъла на чл. 2, ал. 4 от ЗЕУ. Централният администратор се смята за първичен по отношение на задълженията по чл. 3 ЗЕУ за предоставяне и изпращане на данни (чл. 2, ал. 4, изр. последно ЗЕУ), а за достоверността, пълнотата и наличността на данните отговаря първичният администратор (чл. 2, ал. 5 ЗЕУ).

Разграничението има значение за проекта, тъй като чл. 5 и чл. 8, ал. 3 от проекта препращат само към първичните администратори по чл. 2, ал. 2, съответно по чл. 2, ал. 2 и 3 ЗЕУ, но не и към централните администратори по чл. 2, ал. 4 ЗЕУ. Законовата фикция по чл. 2, ал. 4, изр. последно ЗЕУ се отнася само до задълженията по чл. 3 ЗЕУ и не урежда достатъчно ясно въпроса дали централният администратор е адресат и на разпоредбите на проекта.

Същевременно, ЕАР представлява автентичен източник на данни за адвокатско качество по смисъла на чл. 3, т. 47 от Регламента, а ВАдвС отговаря за хранилището, в което тези данни се съхраняват и от което се предоставят.

3. **Потенциален издател на електронни удостоверения за атрибути**

Съгласно чл. 8, ал. 2 от проекта органите от публичния сектор, отговарящи за автентичен източник, издават електронни удостоверения за атрибути по чл. 45е и приложение VII на Регламент (ЕС) № 910/2014 и Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/1569. Доколкото ЕАР е автентичният източник на данни за адвокатското качество, ВАдвС е потенциален издател на такива удостоверения, а атрибутът „адвокатско качество“ е атрибут с несъмнено практическо значение – както за достъпа до електронното правосъдие, така и за правния оборот.

Нещо повече, уреждането на достъпа до поддържаните от ВАдвС единни адвокатски регистри е условие за изпълнение на задълженията на държавата по Регламента. Това е така, заради произтичащото от чл. 45д, във връзка с приложение VI към Регламента, задължение на държавите членки в срок от 24 месеца от влизане в сила на актовете за изпълнение по чл. 5а, пар. 23 и чл. 5в, пар. 6 да осигурят възможност доставчиците на квалифицирани удостоверителни услуги да проверяват по електронен път, по искане на ползвателя, атрибутите от минималния списък, когато тези атрибути се основават на автентични източници в публичния сектор. Списъкът изрично включва професионалните квалификации, звания и лицензи (т. 8), както и правомощията и пълномощията за представителство (т. 9). Адвокатското качество попада в този минимален списък.

Следва да се има предвид, че по чл. 3, т. 46 и чл. 45е от Регламента издател на такива удостоверения може да бъде само орган от публичния сектор, отговарящ за автентичен източник, или орган от публичния сектор, определен да издава удостоверенията от негово име. Понятието „автентичен източник“ по чл. 3, т. 47 от Регламента обхваща и хранилища, за които отговаря частен субект, но издателската функция по чл. 45е е обвързана с качеството „орган от публичния сектор“. Възможността ВАдвС да бъде издател зависи следователно от квалификацията му по чл. 3, т. 7 от Регламента, разгледана в т. 1 от раздел II.

Издателят трябва да отговаря на ниво на надеждност, равностойно на това на доставчиците на квалифицирани удостоверителни услуги по чл. 24 от Регламента, да бъде нотифициран на Комисията с доклад за оценяване на съответствието и да осигури интерфейс с европейските портфейли (чл. 45е, пар. 2, 3 и 5 от Регламента).

Същевременно, наличната интеграция на ВАдвС с RegiX макар да е достатъчна за обмена на данни с органите по ЗЕУ, не е достатъчна за издаването на електронни удостоверения за атрибути по чл. 45е от Регламента. Последното предполага доклад за оценяване на съответствието по чл. 8, ал. 4 от проекта и изграждане на интерфейс към портфейла, който да позволява на ползвателите да изискват, получават, съхраняват и управляват удостоверенията по чл. 8, ал. 8 от проекта. Това е нова по вид и по обем задача, свързана със значителен технологичен и финансов ресурс. По отношение на електронните удостоверения за атрибута „адвокатско качество“, в тежест на ВАдвС ще легнат всички задължения по надграждане на съществуващата информационна система на ЕАР и интегрираните с нея приложно-програмни интерфейси за нуждите на осигуряване на необходимия интерфейс за проверка, гарантиране на актуалност и наличност на данните, проследимост на заявките и пр. Проектът не засяга този въпрос. Чл. 8, ал. 3 позволява на министъра да издава удостоверения за атрибути от името на „първичните администратори на данни по чл. 2, ал. 2 и 3 ЗЕУ“, а чл. 5 предоставя свободен и безплатен достъп до поддържаните от администратора данни. Доколкото ВАдвС се явява такъв администратор, той ще е длъжен да предоставя данните безплатно, а значителните по размер разходи за осигуряване на достъпа до тях в крайна сметка ще натоварят всеки един адвокат.

Същевременно, единственият компенсационен механизъм в проекта (чл. 4, ал. 7–9) е насочен към квалифицираните доставчици на удостоверителни услуги. Разходите на ВАдвС не са идентифицирани в цялостната предварителна оценка на въздействието, а източник за покриването им не е предвиден. ЦПОВ (раздел 5.4, таблици 9 и 10) изчислява административната тежест само за три доставчика на портфейли, пет доставчика на удостоверителни услуги, 265 общини, МИДТ, ИА „БСА“ и КРС, като отчита единствено трудови разходи при средна часова ставка от 8,22 до 8,60 евро. Капиталовите и софтуерни разходи изрично са посочени като изключени от оценката. А органите на съдебната власт, ВАдвС, адвокатските колегии, нотариатът и частните съдебни изпълнители изобщо не са посочени сред субектите, чиито разходи се оценяват. Поради това твърдението, че очакваните ползи надвишават разходите, не е обосновано по отношение на тези субекти. Доколкото чл. 4, ал. 7–9 установява

модел на компенсация за услуги, предоставяни безплатно в публичен интерес, с методика, приемана от Министерския съвет, няма пречка този модел да бъде разширен и по отношение на отговарящите за автентични източници лица, извън държавната администрация, които по силата на закона също ще следва да предоставят данни безплатно (чл. 5). ВАдвС предлага с проекта да се въведе изрично законово основание за такава компенсация или за целево финансиране. В противен случай, тъй като ВАдвС не се финансира от държавния бюджет, без такова основание разходите ще бъдат поети от членския внос на адвокатите.

4. Свързано лице спрямо Единния портал за електронно правосъдие

Съгласно чл. 50а ЗА адвокатът е длъжен да има профил в ЕПЕП по чл. 360в от Закона за съдебната власт и в информационната система за сигурно електронно връчване. Затова предвидените в чл. 10, ал. 5 и § 8 от преходните и заключителните разпоредби (ПЗР) на проекта мерки по интеграция на ЕПЕП с портфейла засягат масово адвокатите и предполагат функционираща проверка на адвокатското качество срещу ЕАР. Предоставяният за целите на ЕПЕП програмен интерфейс на ВАдвС понастоящем не е нормативно регламентиран, което също налага уреждане.

Следва да се има предвид, че безплатният квалифициран електронен подпис (КЕП) не обхваща адвокатската дейност. Съгласно § 1, т. 1 от допълнителните разпоредби „непрофесионална цел“ изключва случаите, когато физическото лице действа „от името или за сметка на … друго лице във връзка с осъществяваната от него дейност“. Всеки подпис на адвокат по процесуален документ от името на клиент ще бъде възмезден. Проектът не урежда кой и как установява целта на подписването – дали е в лично качество или в качеството на адвокат, нито последиците от неправилната ѝ квалификация, което би довело до необосновано заплащане на разноски от адвокат, действащ в лично качество.

<u>II. Бележки по конкретни разпоредби на проекта</u>

1. По чл. 10 – регистрация на доверяващите се страни и задължение за приемане на портфейла

Съгласно чл. 10, ал. 1 от проекта всяко лице, което възнамерява да се доверява на европейски портфейли за цифрова самоличност, подлежи на регистрация по чл. 5б, пар. 2 от Регламента и Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/848 от 6 май 2025 година за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на регистрацията на доверяващи се на портфейл страни. По чл. 10, ал. 2 служебно се вписват административните органи, които предоставят електронни

административни услуги, а по чл. 10, ал. 3 МИДТ е посредник на всички административни органи по ЗЕУ, докато ВСС е посредник на органите на съдебната власт. Чл. 10, ал. 4 задължава административните органи да приемат портфейли по чл. 5е, пар. 1 от Регламента, а частните доверяващи се страни – по чл. 5е, пар. 2.

ВАдвС счита, че тази уредба не отчита положението на доставчиците на електронни административни услуги, които не са административни органи. От текста на проекта не може да се заключи еднозначно:

- дали ВАдвС е задължен да приема европейски портфейли – по Регламента задължението се свързва с понятието „орган от публичния сектор“ по чл. 3, т. 7 от Регламента, което е по-широко от националното понятие „административен орган“. То обхваща не само държавни, регионални и местни органи и публичноправни организации (чл. 3, т. 8 от Регламента във връзка с чл. 2, параграф 1, точка 4 от Директива 2014/24/ЕС), но и частен субект, на който е възложено да предоставя обществени услуги, когато действа при условията на това възлагане. ВАдвС, който е на самоиздръжка и се управлява от органи, избрани от адвокатите, трудно би бил квалифициран като публичноправна организация. Доколкото обаче със закон му е възложено да води единните адвокатски регистри с удостоверително действие и да предоставя свързаните с тях услуги, той може да бъде квалифициран като субект по последната хипотеза на чл. 3, т. 7 от Регламента при предоставянето на тези услуги. Чл. 10, ал. 4 от проекта обаче визира само административните органи;
- какво е значението на квалификацията на ВАдвС като орган от публичния сектор за признаването на средствата за електронна идентификация, издадени в друга държава членка – съгласно чл. 6 от Регламента, когато за достъп до онлайн услуга на орган от публичния сектор се изисква електронна идентификация с ниво на осигуреност „значително“ или „високо“, признаването на средствата по нотифицирани схеми е задължително. Проектът не урежда как това задължение и задължението за приемане на портфейли ще се изпълняват от лицата, осъществяващи публични функции;
- дали ВАдвС подлежи на служебно вписване по чл. 10, ал. 2 – по буквата на разпоредбата не подлежи, тъй като не е административен орган;
- дали МИДТ е посредник на ВАдвС по чл. 10, ал. 3 – по буквата на разпоредбата не е, въпреки че ВАдвС е в процес на присъединяване към хоризонталната система за електронна автентикация на МИДТ по чл. 5, ал. 3 ЗЕУ.

Резултатът е, че ВАдвС би бил задължен по Регламента да приема портфейли, но без да подлежи на служебна регистрация и без да има определен посредник, тоест без практически механизъм за изпълнение на задължението. Това е недопустимо, още повече с оглед предвидените в проекта санкции. Отбелязваме и че съгласно чл. 5б, пар. 10 от Регламента посредниците, които действат от името на доверяващи се страни, се считат за доверяващи се страни и не съхраняват данни за съдържанието на трансакцията. Ако МИДТ бъде посредник и на ВАдвС, законът следва изрично да разпредели задълженията и отговорността между посредника и доверяващата се страна, включително за проверката на автентичността на данните по чл. 5б, пар. 9 от Регламента.

Регламентите за изпълнение към Регламента конкретизират и задълженията на доверяващите се страни към ползвателите. Съгласно чл. 6 и 7 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2024/2982 на Комисията от 28 ноември 2024 година за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на протоколите и интерфейсите, които трябва да се поддържат от европейската рамка за цифрова самоличност, портфейлите позволяват на ползвателите да изпращат до доверяващите се страни, с които са взаимодействали чрез портфейла, искания за изтриване на лични данни по чл. 17 от Регламент (ЕС) 2016/679 (Общия регламент относно защитата на данните) и да подават сигнали срещу тях до Комисията за защита на личните данни. Тези задължения са адресирани до доверяващите се страни. Доколкото обаче посредникът по чл. 10, ал. 3 от проекта се счита за доверяваща се страна (чл. 5б, пар. 10 от Регламента), а портфейлът установява автентичността на страната, с която взаимодейства, по нейното удостоверение за достъп (чл. 3 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2024/2982), при използване на посредник искането на ползвателя би могло да бъде отправено до посредника, който по силата на чл. 5б, пар. 10 от Регламента не съхранява данни за съдържанието на трансакцията, а не до представлявания орган, който действително обработва данните. Проектът не урежда тази хипотеза.

Непоследователността личи и от придружаващите проекта документи. Мотивите и докладът сочат сред целите на проекта уреждането на приемането на портфейли от административните органи, организациите, предоставящи обществени услуги, лицата, осъществяващи публични функции, органите на съдебната власт и частните доверяващи се страни, като изрично отчитат разходи и за лицата, осъществяващи публични функции. Текстът на чл. 10, ал. 2–4 и чл. 21, ал. 3 обаче не възпроизвежда този кръг адресати. Оценката на въздействието също остойностява разходите за интеграция само по отношение

на общините и някои други публични доверяващи се страни, без да отчита лицата, осъществяващи публични функции.

На следващо място съгласно чл. 10, ал. 5 и § 8 на ВСС е възложено да интегрира ЕПЕП с портфейлите в тримесечен срок. Проектът не предвижда задължение ЕПЕП да приема електронно удостоверение за атрибута „адвокатско качество“, нито координация с ВАдвС като източник на този атрибут. В резултат портфейлът може да служи за идентификация на гражданина, но не и за удостоверяване на процесуалната легитимация на адвоката, което обезсмисля част от очакваните ползи за електронното правосъдие.

Сериозен риск представлява и нормата на чл. 10, ал. 1 от проекта, която задължава „всяко лице на територията на България“, което възнамерява да се доверява на портфейл, да се регистрира. Адвокат, който желае да идентифицира клиент чрез портфейл (включително за целите на мерките срещу изпирането на пари), ще трябва да се регистрира, а неизпълнението на „друго задължение“ се наказва с имуществена санкция от минимум 5 000 евро (чл. 21, ал. 2). За едноличната адвокатска практика това е явно непропорционално.

Предлагаме:

- в чл. 10, ал. 2 думите „административните органи, които предоставят електронни административни услуги“ да се заменят с „доставчиците на електронни административни услуги по чл. 9, ал. 1 от Закона за електронното управление“;
- в чл. 10, ал. 3 да се предвиди, че министърът на иновациите и дигиталната трансформация е посредник на всички доставчици на електронни административни услуги, които използват системата за електронна автентикация по чл. 5, ал. 3 от Закона за електронното управление, като се предвиди и възможност за самостоятелна регистрация на доверяваща се страна, която не желае да ползва посредник;
- в чл. 10, ал. 4 задължението за приемане на европейски портфейли да се отнесе до доставчиците на електронни административни услуги по чл. 9, ал. 1 от Закона за електронното управление, като изрично се допусне приемането да се осъществява чрез системата за електронна автентикация на МИДТ;
- в чл. 10, ал. 3, 6 и 7 да се уреди статутът на посредника. Съгласно чл. 10, ал. 3 от проекта министърът и ВСС само „се вписват“ като посредници, а по чл. 10, ал. 6 и 7 удостоверенията за регистрация и за достъп се издават единствено на доверяващата се на портфейл страна. Същевременно по чл.

5б, пар. 10 от Регламента посредниците, действащи от името на доверяващи се страни, се считат за доверяващи се страни, а портфейлите установяват автентичността на доверяващите се страни чрез удостоверенията им за достъп (чл. 3 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2024/2982). Затова законът следва изрично да предвиди дали удостоверенията се издават на посредника, на представляваната страна или и на двамата, и в регистрацията на представляваната страна да се отбелязва връзката с посредника. Когато посредник е самият министър, следва да се уреди и издаването на удостоверение за достъп от министъра на самия себе си, например чрез организационно разделяне на функциите на доставчик на удостоверения за достъп и на посредник;

- в чл. 10 да се уреди, че когато доверяваща се страна използва посредник, посредникът препраща без забавяне на представляваната доверяваща се страна получените чрез портфейла искания за изтриване на данни по чл. 6 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2024/2982.

2. По чл. 5 – достъп до автентичните източници на първичните администратори

Съгласно чл. 5 от проекта органът по чл. 4, ал. 3, доставчиците на данни за идентификация и доставчиците на квалифицирани удостоверения за атрибути имат свободен и безплатен достъп до данните от автентичните източници на първичните администратори по чл. 2, ал. 2 ЗЕУ чрез централния компонент по чл. 7, ал. 8 от Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги. Разпоредбата обхваща само първичните администратори – административни органи, но не и първичните администратори по чл. 2, ал. 3 ЗЕУ.

Същевременно чл. 8, ал. 3 от проекта предвижда, че министърът може да издава електронни удостоверения за атрибути от името на органите от публичния сектор, като изрично ги определя като „първичните администратори на данни по смисъла на чл. 2, ал. 2 и 3 ЗЕУ“. Това разминаване засяга пряко ВАдвС: по буквата на чл. 5 ВАдвС не е задължен да осигурява достъп на доставчиците от екосистемата, а едновременно с това по чл. 8, ал. 3 министърът би могъл да издава удостоверения за атрибути от негово име – без достъп до данните и без съгласието му. Възможното обяснение, че статутът по чл. 2, ал. 3 ЗЕУ е доброволен и затова лицата по тази алинея са оставени извън чл. 5, не издържа именно предвид обхвата на чл. 8, ал. 3.

Предлагаме:

- обхватът на чл. 5 да се разшири и към първичните администратори по чл. 2, ал. 3 и централните администратори по чл. 2, ал. 4 от Закона за електронното управление. Това съответства и на оценката на въздействието, според която публичните органи ще предоставят атрибути чрез средата за междурегистров обмен RegiX, към която ВАдвС вече е присъединен;
- за лицата по чл. 2, ал. 3 и ал. 4 ЗЕУ достъпът да се осъществява в рамките на предоставяните от тях вътрешни електронни административни услуги и при спазване на принципа на минимизиране на данните – например чрез отговор единствено дали лицето притежава адвокатско качество и какъв е неговият статус, без предоставяне на повече данни от необходимото;
- изрично да се уточни, че частните доставчици на квалифицирани удостоверения за атрибути могат да ползват централния компонент по чл. 7, ал. 8 от Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги. Действащата редакция на чл. 1, ал. 2 и чл. 8 от цитираната наредба е насочена към използването на данни във връзка с правомощия на административен орган, поради което при необходимост в ПЗР на проекта да се предвиди съответно изменение на Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги или изрична законова делегация.

3. По чл. 8, ал. 3 и ал. 5 – издаване на удостоверения за атрибути от името на ВАдвС

Съгласно чл. 8, ал. 3 от проекта министърът може да издава електронни удостоверения за атрибути от името на органите от публичния сектор, включително от името на първичните администратори по чл. 2, ал. 3 ЗЕУ, а по чл. 8, ал. 5 вписва органите по ал. 2 и 3 в списъка по чл. 11, ал. 1, т. 2.

ВАдвС не е административен орган и не е част от изпълнителната власт. Адвокатурата е независима и самоуправляваща се (чл. 2, ал. 1 ЗА), а вписванията в адвокатските регистри имат удостоверително действие (чл. 149 ЗА). Поради това издаването от министъра на електронни удостоверения за атрибути от името на ВАдвС – и още повече служебното вписване на ВАдвС в списъка по чл. 11, ал. 1, т. 2 – е допустимо единствено по споразумение и със съгласие на ВАдвС. В противен случай би се достигнало до положение, в което орган на изпълнителната власт удостоверява пред трети лица професионалното качество на адвокат, без да отговаря за верността на удостовереното и без съгласието на органа, който единствен води регистъра.

В подкрепа на това разбиране е и Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/1569 от 29 юли 2025 година за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на квалифицирани електронни удостоверения за атрибути и електронни удостоверения за атрибути, предоставяни от орган от публичния сектор, отговарящ за автентичен източник, или от името на този орган. Уведомлението до Комисията за органите от публичния сектор, издаващи удостоверения за атрибути, трябва да посочва правото на Съюза или националното право, по силата на което органът е установен като отговорен за автентичния източник или е определен да действа от името на отговорния орган. Следователно издаването на удостоверения от името на ВАдвС изисква ясно правно основание, а не само общата възможност по чл. 8, ал. 3 от проекта.

Предлагаме:

- в чл. 8, ал. 3 да се създаде ново изречение със следното съдържание: „От името на лицата по чл. 2, ал. 3 и ал. 4 от Закона за електронното управление министърът издава електронни удостоверения за атрибути само въз основа на писмено споразумение с тях, в което се уреждат отговорността за верността на атрибутите, редът и сроковете за тяхната отмяна или спиране и обменът на данни.“;
- в чл. 8, ал. 5 да се предвиди, че вписването в списъка по чл. 11, ал. 1, т. 2 на лицата по чл. 2, ал. 3 и ал. 4 от Закона за електронното управление се извършва по тяхно заявление или с тяхното съгласие.

4. По чл. 10, ал. 5 и § 8 от ПЗР – интеграция на ЕПЕП и проверка на адвокатското качество

Съгласно чл. 10, ал. 5 от проекта ВСС интегрира ЕПЕП за приемане на европейски портфейли, а § 8 от ПЗР предвижда това да стане в 3-месечен срок от влизането на закона в сила. ВАдвС обръща внимание, че адвокатите са длъжни да имат профил в ЕПЕП (чл. 50а ЗА), поради което интеграцията ги засяга масово и е немислима без надеждна проверка на адвокатското качество срещу ЕАР. Предоставяният за тази цел програмен интерфейс на ВАдвС не е нормативно регламентиран, а 3-месечният срок е нереалистичен, ако се наложат промени в интерфейса.

Отделно от това, за да е възможно съпоставянето на данните от портфейла с данните в ЕАР, е необходимо предоставяните от портфейла данни за идентификация на лицето да съдържат национален идентификатор – единен граждански номер или личен номер на чужденец, които съгласно чл. 17, ал. 3 от

Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги са унифицирани данни. Този подход обаче е неприложим за адвокатите от Европейския съюз, вписани в Единния регистър на чуждестранните адвокати по реда на Директива 98/5/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 1998 година относно улесняване на постоянното упражняване на адвокатската професия в държава-членка, различна от държавата, в която е придобита квалификацията, които биха ползвали портфейли, издадени в друга държава членка. За тях следва да се приложи механизмът за трансгранично съпоставяне на самоличността по Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/846 на Комисията от 6 май 2025 година за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на трансграничното сверяване на самоличността на физически лица. Той се основава на задължителните данни за идентификация на лицето и допуска използването на централизирани системи за съпоставяне, поддържани от орган от публичния сектор.

Предлагаме:

- в чл. 10, ал. 5 да се добави второ изречение със следното съдържание: „По отношение на проверката на адвокатското качество интеграцията по изречение първо се осигурява от Висшия съдебен съвет съгласувано с Висшия адвокатски съвет.“;
- срокът по § 8 от ПЗР да бъде съобразен с времето, необходимо за промени в програмния интерфейс на Висшия адвокатски съвет, като се предвиди и съответно финансиране;
- изрично да се предвиди, че данните за идентификация на лицата, предоставяни от европейския портфейл, съдържат национален идентификатор (единен граждански номер или личен номер на чужденец), а за ползвателите на портфейли от други държави членки – че МИДТ осигурява централизирано съпоставяне на самоличността по Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/846, достъпно и за лицата, осъществяващи публични функции.

5. По чл. 19–24 – административнонаказателни разпоредби

Санкционната уредба в проекта поражда няколко възражения.

Отбелязваме, че съгласно чл. 16 от Регламента предвидените от държавите членки санкции трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи. Изискването за пропорционалност налага санкциите да бъдат съобразени с

естеството на нарушителя и с наличието или липсата на ясно определено задължение, както и на практически механизъм за изпълнението му.

Първо, задължението на частните доверяващи се страни по чл. 5е, пар. 2 от регламента е ограничено кумулативно – то не се прилага за микро- и малките предприятия възниква само когато правото на ЕС, националното право или договор изисква строго удостоверяване на автентичността на ползвателя; прилага се най-късно 36 месеца след влизането в сила на актовете за изпълнение; и само по доброволно искане на ползвателя. Санкционната норма не възпроизвежда тези ограничения и не съдържа критерии за индивидуализация. При тълкуване изолирано от чл. 10, ал. 4 тя би могла да се прилага към субекти, за които регламентът не създава задължение, включително към адвокатските практики, които по правило са микропредприятия.

Второ, чл. 21, ал. 3 предвижда глоба от 5000 до 50 000 евро за административен орган, докато чл. 21, ал. 1 предвижда имуществена санкция от 10 000 до 250 000 евро за доверяваща се страна, която не приеме европейски портфейл. При сегашната редакция публичните доставчици на електронни административни услуги, които не са административни органи – сред които и ВАдвС, биха понесли по-тежката санкция по ал. 1 вместо по-леката по ал. 3, без каквото и да е основание за такова разграничение. Отделно от това еднаквите минимални размери за всички субекти (5 000 евро в чл. 21, ал. 2 и чл. 22) не отговарят на изискването санкциите да отчитат размера на засегнатите субекти, техният бизнес модел и тежестта на нарушението.

Трето, чл. 24 препраща към „чл. 43“, каквато разпоредба проектът не съдържа; видно от систематиката препращането следва да е към чл. 18.

Четвърто, чл. 19 борави с понятието „съществения субект“. То е категория от Директива (ЕС) 2022/2555 (NIS2) и вероятно остатък от Закона за киберсигурност и е чуждо на предмета на проекта.

И на последно място, предвид това, че чл. 63, ал. 1 ЗЕУ вече предвижда отговорност за длъжностно лице или за лице, осъществяващо публични функции, при нарушения на чл. 2, ал. 1, чл. 3, чл. 4 и чл. 5, ал. 2 ЗЕУ, и че санкциите по двата закона се налагат от един и същ орган по реда на ЗАНН (чл. 65 ЗЕУ), е налице реален риск от двойно санкциониране за едно и също деяние.

Предлагаме:

- Чл. 21, ал. 1 да се редактира с изрично препращане към условията на чл. 5е, параграф 2 от регламента, включително изключването на микро- и малките предприятия и началния момент на задължението.
- чл. 21, ал. 3 да се отнася до доставчиците на електронни административни услуги по чл. 9, ал. 1 от Закона за електронното управление, който обхваща както понастоящем визираните от разпоредбата административни органи, така и лицата, осъществяващи публични функции, и организациите, предоставящи обществени услуги;
- в чл. 24 думите „чл. 43“ да се заменят с „чл. 18“;
- в чл. 19 думите „на предприятието, към което принадлежи съществения субект“ да се заменят с „на нарушителя“;
- да се добави правило, че за едно и също деяние не се носи отговорност и по Закона за европейския портфейл за цифрова самоличност и по Закона за електронното управление.

6. По чл. 15, ал. 3 – състав на Съвета за управление

Съгласно чл. 15, ал. 3 от проекта в състава на Съвета за управление се включват представители на МИДТ, МВР, МРРБ, КРС, КЗЛД, както и доставчици на удостоверителни услуги и на портфейли. ВАдвС и ВСС не са включени. Същевременно по чл. 15, ал. 2, т. 3 Съветът разглежда именно въпросите на интеграцията с публичните регистри и автентичните източници – област, в която ВАдвС поддържа автентичния източник на данни за адвокатското качество, а ВСС отговаря за ЕПЕП.

Предлагаме в чл. 15, ал. 3 да бъдат добавени по един представител на Висшия адвокатски съвет и на Висшия съдебен съвет.

7. По чл. 4, ал. 10 – наредба за интерфейсите за интеграция

Съгласно чл. 4, ал. 10 от проекта министърът определя с наредба интерфейсите за интеграция с регистрите по чл. 5. Доколкото тази наредба ще обвързва технологично поддържаните от централните и първични администратори регистри, включително ЕАР, считаме за необходимо тя да се приема след съгласуване със съответните администратори.

Предлагаме в чл. 4, ал. 10 да се добави, че наредбата се приема след съгласуване с администраторите на данни, чиито регистри се интегрират, включително с Висшия адвокатски съвет.

8. Преходни срокове и финансово обезпечаване

Проектът предвижда конкретни срокове само за МИДТ (§ 5 и § 6 от ПЗР – три месеца за осигуряване на приемането на портфейли на портала за електронно управление) и за ВСС (§ 8 от ПЗР). За останалите доставчици на електронни административни услуги срок не е предвиден, което при наличието на санкции по чл. 21 създава неприемлива несигурност.

Предлагаме:

- в ПЗР да се предвиди, че административнонаказателната отговорност по чл. 21 за доставчиците на електронни административни услуги, различни от МИДТ и ВСС, не се прилага преди въвеждането в експлоатация на списъците и на електронната регистрация по § 5 от ПЗР и на функционалността на посредника по чл. 10, ал. 3, както и разумен срок след това, в който тези доставчици да осигурят приемането на европейски портфейли. Задължението за приемане по чл. 5е, пар. 1 от Регламента и Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/848 относно регистрацията на доверяващите се страни, който се прилага от 24 декември 2026 г., са пряко приложими и не могат да бъдат отложени с национален закон, но изпълнението им е обективно невъзможно без националния механизъм за регистрация и посредничество;
- за лицата по чл. 2, ал. 3 и ал. 4 от Закона за електронното управление, които се самоиздържат и не се финансират от държавния бюджет, да се предвидят компенсации, финансиране или техническо съдействие от страна на МИДТ.

9. Използване на портфейла при действия в професионално качество

Съгласно чл. 3, ал. 4 от проекта използването на европейския портфейл е доброволно и услугите не могат да се поставят в зависимост единствено от използването му. Същевременно по чл. 2, ал. 3, чл. 3, ал. 5 и § 1, т. 1 от ДР на проекта безплатното подписване с квалифициран електронен подпис чрез портфейла е предвидено само за непрофесионални цели, като професионалната дейност е изрично изключена.

ВАдвС счита, че от тази уредба не следва да се извежда извод, че портфейлът не може да се използва за електронна идентификация при действия в професионално качество. Такъв прочит би лишил от смисъл интеграцията на ЕПЕП и на ЕАР, където адвокатите действат именно в професионално качество. Регламентът също не дава основание за такъв прочит. Чл. 5а, пар. 5, буква ж) задължава портфейлите да предлагат безплатно подписване с квалифициран електронен подпис и позволява на държавите членки да ограничат безплатното

ползване само до непрофесионални цели. Ограничението се отнася само до безплатния подпис, а не до идентификацията. Същевременно портфейлът е предназначен и за физическо лице, представляващо друго физическо или юридическо лице (чл. 3, т. 5а и чл. 5а, пар. 5, буква е) от Регламента), а използването му е доброволно (чл. 5а, пар. 15 от Регламента).

Предлагаме:

- изрично да се уреди, че европейският портфейл може да се използва за електронна идентификация и при извършване на действия в професионално качество, включително от адвокати;
- ограничението до непрофесионална цел да се отнася единствено до безплатното подписване с квалифициран електронен подпис;
- да се обсъди включването на електронно удостоверение за атрибут „адвокатско качество“ като средство за професионална идентификация в рамките на националната екосистема.

III. Несъответствия с eIDAS 2.0 и с актовете за изпълнение

ВАдвС установява разпоредби, които са в противоречие с регламента, възпроизвеждат го непълно или препращат към неточни негови разпоредби. За яснота: в българския текст на регламента членовете от раздел 1 на глава II са обозначени с кирилски букви (5а, 5б, 5в, 5г, 5д, 5е), съответстващи на латинските 5a, 5b, 5c, 5d, 5e, 5f; членовете от глава IVa са 46а–46д, съответстващи на 46a–46e.

1. Срок на валидност на сертифицирането (чл. 12, ал. 2 от проекта). Проектът установява, че сертифицирането „е валидно за срок от пет години“. Регламентът предвижда валидност до пет години, но при условие, че на всеки две години се извършва оценка на уязвимостите (чл. 5в, пар. 4). Непредвиждане в законопроекта на това съществено условие променя съдържанието на нормата и създава впечатлението за безусловна петгодишна валидност на издадения сертификат. Това е пример за недопустимо възпроизвеждане по смисъла на решението по дело 34/73, Variola;

2. Ограничаване на сертифицирането до частните портфейли (чл. 12, ал. 1). Разпоредбата урежда оценяването на съответствието само на портфейлите „по чл. 4, ал. 11“, т.е. на предоставяните независимо от държавата. Съгласно чл. 5в, пар. 1 от регламента сертифицирането е задължително за всички портфейли, включително предоставяните пряко от държавата или по нейно възлагане (чл. 5а, пар. 2, б. „а“ и „б“). Макар чл. 4, ал. 2 и чл. 6, ал. 1 от проекта косвено да

изискват сертификат и за държавния портфейл, систематичното тълкуване на глава седма би довело до противоречиво прилагане.

3. Критерий за регистрация на доверяващите се страни (чл. 10, ал. 1). Проектът задължава „всяко лице на територията на България“. Чл. 5б, пар. 1 от регламента изисква регистрация в държавата членка, в която доверяващата се страна „е установена“. Критерият „територия“ е по-широк и може да обхване чуждестранни доверяващи се страни, които вече са регистрирани в държавата си на установяване, с риск от двойна регистрация. Освен това съображение 17 на Регламент (ЕС) 2024/1183 изисква регистрацията да е икономически ефективна, пропорционална на риска, по възможност автоматизирана, с използване на съществуващи регистри, и да не води до процес на предварително разрешение. Съчетаването на издаването на удостоверение за регистрация от министъра (чл. 10, ал. 6) с високите санкции по чл. 21 създава риск от фактически разрешителен режим.

4. Неточни препращания към регламента (чл. 7, ал. 6). Разпоредбата задължава министъра да уведомява „Групата за сътрудничество по чл. 46е, параграф 1“. Европейската група за сътрудничество в областта на цифровата самоличност е създадена с чл. 46д (в оригинала чл. 46е); чл. 46е в регламента не съществува. Освен това чл. 7, ал. 6 препраща към „случаите, предвидени в чл. 5г“, който урежда уведомленията за сертифицирани портфейли и за отмяна на сертифициране, но не и хипотезите на пробив в сигурността. Пробивите в сигурността са уредени в чл. 5д (в оригинала чл. 5е), който изисква държавата членка незабавно да спре предоставянето и използването на портфейлите, при необходимост да ги оттегли, и да уведоми засегнатите ползватели, единните звена за контакт, доверяващите се страни и Комисията. Проектът не определя кой орган и с какъв акт спира или оттегля портфейл при пробив; чл. 18, ал. 1, т. 2 урежда само спиране на дейността на доставчика като принудителна административна мярка, а чл. 17, ал. 1, т. 6 урежда само уведомяването на Комисията.

5. Възлагане на режима на отговорност на наредба (чл. 4, ал. 10). Чл. 5г, пар. 2, б. „в“ от регламента изисква държавата членка да предостави на Комисията информация за приложимия режим на отговорност по отношение на страната, предоставяща портфейла. Проектът възлага този режим на наредба на министъра. Отговорността спрямо ползвателите и третите лица засяга права и задължения на граждани и юридически лица и следва да бъде уредена на законово ниво, в съответствие с йерархията на нормативните актове по Закона за нормативните актове.

IV. Правно-технически слабости на проекта и на придружаващите документи

Наред с несъответствията с регламента, проектът съдържа дефекти на нормотворческата техника, които биха затруднили прилагането му, а някои от тях биха направили отделни разпоредби неприложими:

1. Препращане към несъществуваща разпоредба. Чл. 24 санкционира неизпълнението на принудителна административна мярка „по чл. 43“. Проектът съдържа 26 члена; принудителните мерки са уредени в чл. 18. В този вид нормата ще остане неприложима, предвид принципа на законоустановеност на административните наказания.

2. Легалните дефиниции в § 1, т. 3 („разполагаеми финансови средства“), т. 4 („системни нарушения“) и т. 5 („строго удостоверяване на автентичността на ползвателите за онлайн идентификация“) дефинират понятия, които не се срещат в текста на закона. Това, заедно с понятието „съществен субект“ в чл. 19, указва, че части от проекта са пренесени от друг нормативен акт без съответна редакция.

3. Чл. 12, ал. 6 предвижда, че при липса на български орган за оценяване на съответствието документите се предоставят на „органа по чл. 14“, т.е. на надзорния орган. Надзорният орган не е орган за оценяване на съответствието и не може да изпълнява функциите му по чл. 5в от регламента.

4. В чл.15, ал.3 не са включени ВСС (въпреки функциите му по чл. 10, ал. 3 и 5 и § 8), ВАдвС, Нотариалната камара, Камарата на частните съдебни изпълнители, КЗП и организации на потребителите, както и представители на академичните среди, макар че съображение 35 на Регламент (ЕС) 2024/1183 изрично предвижда сътрудничество с изследователите и академичните среди.

5. Министърът на иновациите и дигиталната трансформация е едновременно надзорен орган (чл. 14), орган по вписване и заличаване (чл. 6, 7, 9, 10), издател на удостоверения за атрибути от името на други органи (чл. 8, ал. 3), издател на удостоверения за достъп (чл. 10, ал. 7), посредник за всички административни органи (чл. 10, ал. 3), вносител на наредбата и на методиката за компенсации, а органът, който ще изгражда държавния портфейл, предстои да бъде определен с акт на Министерския съвет (чл. 4, ал. 3). Ако това бъде структура в системата на министерството, ще възникне сливане между надзорник и поднадзорен доставчик. Проектът не съдържа гаранции за функционална независимост на надзора.

6. Проектът не урежда:

- отмяната на портфейл при смърт на ползвателя или прекратяване на юридическо лице, за която съображение 34 на Регламент (ЕС) 2024/1183 предвижда механизъм по искане на органа по наследството или ликвидацията;
- представителството и електронните пълномощия, макар т. 9 на Приложение VI да ги включва в минималния списък на атрибутите;
- издаването и използването на портфейл от малолетни и непълнолетни, като чл. 3, ал. 2 се ограничава до общо препращане;
- защитата на ползвателя при отказ или неправомерно поискани данни, включително реда за сигнал до КЗЛД;
- преходните отношения със съществуващите схеми за електронна идентификация.

V. Заключение

ВАдвС подкрепя приемането на Закон за европейския портфейл за цифрова самоличност и е убеден в необходимостта от националната мярка по прилагане на Регламент (ЕС) № 910/2014, изменен с Регламент (ЕС) 2024/1183. Считаме обаче, че проектът следва да бъде прецизиран така, че да обхване и лицата, осъществяващи публични функции, които поддържат публични регистри с удостоверително действие и предоставят електронни административни услуги, без да са административни органи. Без това прецизиране ВАдвС би бил поставен в положение да носи задължения и санкции, чийто обхват и ред за изпълнение не са определени в закона.

Изразяваме готовност експерти на Висшия адвокатски съвет да участват в работна група по доработването на проекта, както и готовност ВАдвС да бъде представен в Съвета за управление по чл. 15 от проекта, включително по въпросите на интеграцията с публичните регистри и автентичните източници на данни и на удостоверяването на адвокатското качество.

Оставаме на разположение за съвместна работа.

С уважение,

STEFAN NIKOLAEV MARCHEV
Digitally signed by STEFAN NIKOLAEV MARCHEV
Date: 2026.11.04 16:57:31 +02'00'

АДВ. СТЕФАН МАРЧЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ